

Paragraaf

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Algemene informatie

Risicobeleid

De gemeente Ermelo wil voorkomen dat elke niet begrote, financiële tegenvaller direct dwingt tot bezuinigingen, zonder dat hiertoe een onnodig hoge, financiële buffer wordt aangehouden. Daarom wordt bij de meerjarenbegroting en jaarrekening geïnventariseerd welke grote financiële risico's de gemeente loopt, waarvoor geen beheersmaatregelen of voorzieningen zijn getroffen en geen verzekering is afgesloten. Het beleid is erop gericht om de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit tenminste 1,0 te laten zijn zoals ook vastgesteld in de Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing 2023.

Indien een risico daadwerkelijk leidt tot budgettaire gevolgen, dan zijn daarvoor in de huidige begroting in beginsel geen directe dekkingsmiddelen beschikbaar. Dit betekent dat in eerste instantie dekking gevonden moet worden binnen andere posten van de lopende begroting. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan vormt de Algemene risicoreserve de eerste buffer om de financiële gevolgen op te vangen. Het optreden van een risico kan ook structurele financiële gevolgen met zich meebrengen. Als maximaal risico bij structurele kosten hanteren we de som van twee jaar. De aanname is dat er binnen twee jaar maatregelen worden getroffen, waarmee het risico wordt opgeheven. We nemen alleen risico's op die binnen de begrotingsperiode vallen (dus in de komende vier jaar).

Vastgesteld beleid inzake Weerstandsvermogen

- Notitie Weerstandsvermogen en Risicomanagement (2023)
- Nota reserves en voorzieningen gemeente Ermelo (2023)
- Financiële Verordening (2023)

Risicoprofiel en benodigde weerstandscapaciteit

In onderstaande tabel worden de voornaamste financiële risico's weergegeven en toegelicht. Per risico is een inschatting gemaakt van de kans dat het risico optreedt en de inschatting van de financiële gevolgen.

Tabel: De financiële risico's

Risico nummer	Risico	Gevolgen	Kans	Financieel gevolg	Kans x gevolg
R238	Niet alle in de begroting opgenomen ombuigingen worden (volledig) gerealiseerd. Voor 2026 en 2027 staan in totaal voor € 4,5 miljoen aan ombuigingen begroot.	Geld – Ermelo kent al vele jaren ombuigingen en ook via de Kadernota 2026 was het voor een sluitende begroting noodzakelijk om aanvullende bezuinigingen op te nemen. De realisatie daarvan vraagt veel capaciteit en doorzettingsvermogen van zowel de organisatie als de politiek. Gezien zowel het grote aantal als de omvang van de ombuigingen, dienen we rekening te houden met het feit dat deze wellicht niet allemaal (volledig) worden gerealiseerd.	20%	€ 4.500.000	€ 900.000
R235	De ingroeikorting op het gemeentefonds blijft in stand, ook na de evaluatie in 2026–2028.	Geld – De gemeente wordt ook na de evaluatie in 2026–2028 geconfronteerd met een korting van circa € 425.000 per jaar op de algemene uitkering (conform de herverdeling gemeentefonds per 2023).	50%	€ 850.000	€ 425.000
R241	Netcongestie (overbelasting van het stroomnet) vormt een	Geld – Er treedt een nadeel op in de begroting.	50%	€ 500.000	€ 250.000

	aanzienlijk financieel en maatschappelijk risico voor onze gemeente, met name doordat het de energietransitie en ruimtelijke ontwikkeling vertraagt of blokkeert.				
R242	De onduidelijke en onzekere regelgeving rondom stikstofdepositie zorgt voor juridische en feitelijke stagnatie van ruimtelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat bouwprojecten, infrastructurele werken en economische activiteiten mogelijk vertragen of stilvallen, wat kan leiden tot economische schade en een tekort aan woningen.	Geld – Er treedt een nadeel op in de begroting.	50%	€ 500.000	€ 250.000
R236	Niet alle vacatures kunnen worden vervuld waardoor meer ingehuurd moet worden.	Geld – De inhuurkosten overschrijden de vacaturemiddelen.	30%	€ 750.000	€ 225.000
R237	Er is sprake van tekorten bij partijen (deels) in eigendom.	Geld – Als aandeelhouder moet de gemeente het tekort aanvullen.	30%	€ 500.000	€ 150.000
R191	Bij een verbonden partij treedt een risico op welke niet door de verbonden partij zelf kan worden afgedekt.	Geld – De verbonden partij is genoodzaakt een beroep te doen op de gemeente voor aanvullende middelen.	30%	€ 500.000	€ 150.000
R240	Partijen afhankelijk van gemeentelijke subsidie kunnen niet uit met de jaarlijkse indexatie (die gebaseerd is op de prijsindex uit de Meicirculaire). Zij doen een extra beroep op de gemeente.	Geld – Er treedt een nadeel op in de begroting.	30%	€ 500.000	€ 150.000
R19	Voortijdige functiebeëindiging van een wethouder (of wachtgelder).	Geld – Het uitbetalen van wachtgeld, een arbeidsongeschiktheidsuitkering of een levenslang nabestaanden pensioen aan de achterblijvende partner.	30%	€ 480.000	€ 144.000
R139	Een instelling kan niet voldoen aan haar betalingsverplichting op een door de gemeente Ermelo gewaarborgde geldlening.	Geld – Een beroep van geldverstrekkers op de gemeente Ermelo om de betalingsverplichting van een instelling over te nemen ter grootte van het bedrag waar de gemeente garant voor staat.	10%	€ 580.000	€ 58.000
R230	Als gevolg van een mogelijke wijziging in de btw wetgeving wordt voor sport vanaf 2027 onvoldoende compensatie ontvangen.	Geld – Er ontstaat een nadeel in de begroting.	20%	€ 250.000	€ 50.000
R239	Als gevolg van een cyberaanval kan de beschikbaarheid, betrouwbaarheid en/of	Geld – Er treedt een nadeel op in de begroting.	10%	€ 500.000	€ 50.000

	vertrouwelijkheid van cruciale informatie worden aangetast. Dit vraagt herstelkosten en aanvullende beveiligingsmaatregelen.				
R231	Bij een door de gemeente gesubsidieerde partij treedt een calamiteit op welke niet door haar binnen de eigen begroting kan worden opgevangen.	Geld – met als gevolg dat de gemeente een aanvullende subsidie moet verstrekken wat leidt tot een nadeel in de gemeentebegroting.	20%	€ 250.000	€ 50.000
Totaal				€ 10.660.000	€ 2.852.000

Deze tabel is als volgt te lezen: het totaal van de risico's bedraagt € 10.660.000. Daarnaast is een inschatting gemaakt van de kans dat een risico zich voordoet. Door de kans te vermenigvuldigen met het risico ontstaat een totaal gewogen risico inschatting. Deze bedraagt € 2.852.000. Dit is de benodigde weerstandscapaciteit.

Risico's versus weerstandsvermogen

Beschikbare Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het geheel aan middelen dat de gemeente Ermelo beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Tabel: Beschikbare weerstandscapaciteit

Onderverdeling weerstandscapaciteit (bedragen x € 1.000)	Ultimo 2025
Algemene risicoreserve	2.852
Algemene reserve vrij besteedbaar	11.848
Vrij aanwendbare deel bestemmingsreserves*	9.651
Reserve grondexploitatie vrij besteedbaar	6.409
Totaal Weerstandscapaciteit	30.760
Benodigde weerstandscapaciteit	2.852
Ratio weerstandsvermogen	10,8

- Dit betreft de bestemmingsreserves Transitie Sociaal Domein en Huisvesting. Deze kennen weliswaar een doel, maar er hangen geen concrete verplichtingen aan. Indien nodig beschouwen we deze reserves als vrij aanwendbaar.

Ratio weerstandsvermogen

De wetgever heeft voor het weerstandsvermogen geen absolute norm gesteld. Het weerstandsvermogen is een belangrijk onderdeel van het provinciale toezicht. De provincie Gelderland hanteert in haar rol als toezichthouder bij de duiding van het weerstandsvermogen de categorieën A t/m F. Daarbij valt de ratio van de gemeente Ermelo (10,8) ruimschoots in de minst risicovolle categorie A (> 2,0).

Algemene financiële kengetallen

Algemene informatie

Met de financiële kengetallen wordt beoogd gemakkelijker inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente.

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een provincie of gemeente. De kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële)ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of op te kunnen vangen. Zij geven inzicht in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid.

Financiële kengetallen

De algemene financiële kengetallen voor Ermelo zien er als volgt uit:

Kengetallen	Jaarstukken 2023	Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Jaarstukken 2025	
Netto schuldquote	23,6%	25%	60%	27%	A
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	23,6%	19%	51%	20%	A
Solvabiliteitsratio	40,9%	44%	38%	47%	B
Grondexploitatie	1,30%	0%	0%	0%	A
Structurele exploitatieruimte	2,77%	1%	0,92%	7,79%	A
Belastingcapaciteit	121,3%	116%	116%	112%	C

De provincie Gelderland hanteert categorieën voor de waarde van de kengetallen, conform onderstaande tabel. Categorie A is daarbij het minst risicovol en categorie C het meest.

Kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	< 90%	90% – 130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90% – 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% – 50%	< 20%
Grondexploitatie	< 20%	20% – 35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Belastingcapaciteit	< 95%	95% – 105%	> 105%

Uitkomsten

Per einde 2025 scoren we relatief goed als gemeente (zoals te zien aan de letters achter de waarde in de bovenste tabel). Vier keer een 'A', één 'B' en één 'C'. De laatste is als gevolg van de relatief hoge belastingdruk in Ermelo, waardoor er geen tot weinig ruimte is om de belasting te verhogen.

